

Justitiedepartementet

Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll (SOU 2024:80)

Er beteckning Ju2024/02572

Kriminalvården har inte några invändningar mot de förslag som lämnas rörande den föreslagna skyldigheten för myndigheten att lämna uppgifter till verkställande myndigheter och har inte heller något att invända mot betänkandets förslag i övrigt. Kriminalvården vill dock framföra följande synpunkter.

Kapitel 4 Utökad informationsutbyte

Kriminalvården är positiv till ett utökad informationsutbyte i syfte att stärka arbetet med verkställighet och försvåra att leva i landet utan tillstånd. Myndigheten delar utredningens bedömning att Kriminalvården mer sällan kommer att behöva lämna uppgifter till de verkställande myndigheterna. I sammanhanget bör ändå nämnas att för myndighetens del kan det klientnära arbetet i vissa delar påverkas negativt av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Risken är att den relationsbyggande processen mellan personal och klient i vissa fall kan utmanas med anledning av den föreslagna uppgiftsskyldigheten till Polismyndigheten. Till följd av detta skulle intresset för att arbeta på myndigheten kunna komma att påverkas, och därmed i viss mån kompetensförsörjningsmöjligheterna.

Det finns vidare en risk för att den föreslagna uppgiftsskyldigheten riskerar att försvaga förtroendet för det sekretesskydd som myndigheten förväntas iaktta. Det kan också försvåra samverkan med andra myndigheter som inte omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten och med ideella organisationer och aktörer som myndigheten samarbetar med. I relation till personutredningsuppdraget finns det också risk att vissa misstänkta personers vilja att medverka i personutredning, eller lämna uppgifter om exempelvis sina personliga förhållanden och sitt nätverk, kan minska.

Att den föreslagna uppgiftsskyldigheten gäller för varje uppgift som den utlämnande myndigheten förfogar över och inte bara uppgifter ur allmänna handlingar, dvs. att en uppgiftsskyldighet inträder även om myndigheten får kännedom om att en utlänning inte har rätt att vistas i Sverige genom så kallad sidoinformation, innebär utmaningar. Det innebär att myndigheten och dess tjänstemän förväntas reagera på uppgifter och omständigheter som talar för att en person saknar rätt att vistas i landet samt göra bedömningar som ligger utanför det ordinarie uppdraget. Detta är något som Kriminalvården behöver hitta arbetssätt och förutsättningar för att hantera om regeringen går vidare med lagförslaget.

KV0511 Ver.04 2022-04

Så som förslagen gällande uppgiftsskyldighet till verkställande myndigheter är utformade är det myndigheten som ska lämna uppgifterna, och inte de anställda som åläggs en sådan skyldighet. Enligt Kriminalvårdens uppfattning kan det ändå finnas skäl att i det fortsatta arbetet förtydliga om och i sådana fall vilket ansvar som kan komma att åvila den enskilde tjänstemannen, särskilt när det gäller s.k. sidoinformation i form av iakttagelser som en tjänsteman gör eller uppgifter som framkommer i kontakten med en utlänning som medför att det finns anledning att anta att han eller hon saknar rätt att vistas i landet.

Enligt 17 kap. 6 § förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) ska Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att verkställa beslut om avvisning eller utvisning eller för att utreda rätten att vistas i Sverige om Polismyndigheten, Migrationsverket eller Säkerhetspolisen begär det. I den föreslagna författningskommentaren anges att det är den verkställande myndigheten som bedömer om den har behov av uppgiften och att den utlämnande myndigheten som regel alltså kan utgå från att uppgifter som begärs ut behövs i den verkställande myndighetens verksamhet. Så som den föreslagna bestämmelsen är utformad ska den utlämnanden myndigheten inte göra någon bedömning av behovet av uppgiften hos de verkställande myndigheterna. Författningskommentaren öppnar dock för att en bedömning i vissa fall ska göras, genom att uttrycka att de utlämnande myndigheterna ”som regel” kan utgå från att uppgifterna behövs i de verkställande myndigheternas verksamhet. I kommentaren bör därför förtydligas vad som avses i dessa hänseenden.

Kapitel 12 Provtagning inför verkställighet av avlägsnandebeslut

Kriminalvården noterar att det på s. 660 i betänkandet anges att ”Kriminalvården genomför verkställigheter av avlägsnandebeslut”. I den fortsatta beredningen av ärendet bör det tydliggöras att Kriminalvården genomför transporter vid avlägsnandebeslut.

Detta yttrande har beslutats av överdirektören Peter Yngve efter föredragning av verksjuristen Alexandra Wingmark. Kanslidirektören Hanna Jarl, rättschefen Caroline Oredsson och tf. sektionschefen Tove Kopperdal har varit med vid den slutliga handläggningen av ärendet.

Peter Yngve